[redacted]

mapp akkoord. 18/1

[redacted]

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

[redacted]

Aan Minister voor APP

Datum
10 januari 2023

[redacted]

nota

Nota t.b.v. wetsvoorstel herziening bedrag ineens

[redacted]

Bijlage(n)
1. Aanbiedingsbrief
2. Nota naar aanleiding van het verslag
3. Nota van wijziging

Aanleiding
Op 8 september 2022 heeft de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer een verslag uitgebracht over het wetsvoorstel herziening bedrag ineens. Bijgaand vindt u de conceptbeantwoording hiervan en tevens een nota van wijziging.
Op 15 december 2022 heeft de Vaste commissie voor SZW verzocht om de nota naar aanleiding van het verslag zo snel mogelijk aan de Tweede Kamer te versturen. Het is daarom wenselijk om de nota naar aanleiding van het verslag op een zo kort mogelijke termijn te versturen.

Geadviseerd besluit
Indien akkoord, wordt u verzocht - mede namens de Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst - de aanbiedingsbrief, de nota naar aanleiding van het verslag en de (toelichting bij de) nota van wijziging te ondertekenen en aan te bieden aan de Tweede Kamer.

Kernpunten
- De inbreng beslaat 7 pagina's, waaruit wij ruim 60 vragen hebben gehaald. De volgende fracties hebben vragen gesteld: VVD, D66, CDA, PvdA en GroenLinks (gezamenlijke inbreng), SGP, SP en het lid Omtzigt.
- Op alle gestelde vragen is een antwoord geformuleerd.
- De Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst is ook gevraagd in te stemmen met de beantwoording en verzending van de nota naar aanleiding van het verslag en de nota van wijziging. De Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst heeft inmiddels aangegeven akkoord te zijn met de stukken.
- De nota naar aanleiding van het verslag heeft niet geleid tot wijzigingen van het wetsvoorstel herziening bedrag ineens.
- Wel adviseren wij gelijktijdig met de nota naar aanleiding van het verslag een nota van wijziging mee te sturen naar de Tweede Kamer. Deze nota bevat een aanpassing bij het wetsvoorstel herziening bedrag ineens. Op grond van deze nota van wijziging krijgen mensen met een lijfrente in eigen beheer ook de mogelijkheid om een bedrag ineens op te nemen. Dit is abusievelijk niet eerder in het wetsvoorstel opgenomen.

Toelichting

Hieronder worden de belangrijkste punten uit de nota naar aanleiding van het verslag kort toegelicht.

- *Omvang doelgroep en doelstelling bedrag ineens*

De leden van de fracties VVD, GroenLinks, PvdA en SGP hebben vragen gesteld over de doelgroep voor wie de uitgestelde uitbetaling van het bedrag ineens als gevolg van het voorliggende wetsvoorstel niet langer toegankelijk is. Uitgaande van CBS-cijfers betekent het dat (nog) ongeveer de helft van de deelnemers op grond van het wetsvoorstel herziening bedrag ineens gebruik kan maken van de uitstelmogelijkheid. Bij deze inschatting is overigens geen rekening gehouden met eventuele gedragseffecten. Een deelnemer kan ervoor kiezen om in de maand van het bereiken van de AOW-datum het pensioen in te laten gaan.
Daarnaast geeft u op vragen van de leden van de fracties GroenLinks en PvdA aan dat niet bekend is hoe deze groep is samengesteld in termen van opleiding, beroepsgroepen en/of inkomensgroepen. Voor de volledigheid is in de beantwoording vermeld dat de uitstelmogelijkheid niet relevant is voor alle deelnemers, omdat bij een jaarinkomen boven de € 35.472,- (niveau 2022), exclusief het bedrag ineens, geldt dat er überhaupt al geen AOW-premie betaald wordt over het bedrag ineens. Het afdragen van AOW-premie is immers enkel verschuldigd over het jaarinkomen tot deze grens. Uitstel is in dat geval dan ook niet nodig. De leden van de fracties VVD en SGP vragen in relatie tot de beperking van de doelgroep of daarmee nog wel aan de doelstelling van maatwerk kan worden voldaan. Daarvan geeft u aan dat de wens tot maatwerk ook in het voorliggende wetsvoorstel blijft bestaan. Het belangrijkste doel van de mogelijkheid tot uitgestelde uitbetaling is een oplossing te bieden voor de zogenoemde geboortedatumproblematiek. Overigens maakte de mogelijkheid tot een uitgestelde uitbetaling van het bedrag ineens geen onderdeel uit van het oorspronkelijke wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen.
Het lid Omtzigt vraagt de doelgroep voor de uitgestelde uitbetaling van het bedrag ineens uit te breiden tot de deelnemers wier pensioeningangsdatum ligt in het jaar waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt. U geeft aan dat u op verzoek van de Eerste Kamer samen met de (vertegenwoordigers van de) pensioenuitvoerders heeft gezocht naar een alternatieve uitvoering, die minder complex is, beter communiceerbaar en substantieel lagere uitvoeringskosten kent, en draagvlak heeft bij de uitvoeringsorganisaties. Uitvoering geven aan het verzoek van het lid Omtzigt is dan ook niet haalbaar en kan mogelijk juist leiden tot vragen rond gelijke behandeling.

- *Gelijke behandeling*

De leden van de SP-fractie en het lid Omtzigt stellen vragen over de inperking van de doelgroep in het kader van de gelijke behandeling. In uw antwoord geeft u aan dat door te kiezen voor het beperken van de doelgroep tot deelnemers die in de maand van het bereiken van de AOW datum (niet-beïnvloedbare datum) of die op de eerste dag volgend op de maand waarin zij AOW-gerechtigd worden met pensioen gaat, expliciet wordt gekozen voor het alleen oplossen van de "geboortedatumproblematiek". Hierdoor speelt er geen discussie over verschillende uitkomsten door ingangsmomenten die wel beïnvloedbaar zijn.

- *Gevolgen voor toeslagen*

De leden van de CDA-fractie en het lid Omtzigt stellen vragen over het uitzonderen van een bedrag ineens van de huurtoeslag. In uw beantwoording refereert u aan een eerder verzonden brief van 18 mei 2021. Een uitzondering van het inkomensbegrip is niet in lijn met het draagkrachtprincipe en vergroot de complexiteit van het toeslagenstelsel. Daarnaast benadrukt u in de beantwoording dat het bedrag ineens een keuzerecht betreft, het is geen verplichting voor deelnemers om dit op te nemen. Een oplossing voor het gesignaleerde probleem wordt gezocht in informatieverstrekking en keuzebegeleiding. De keuzebegeleidingsnorm in de Wtp is daarin ook een belangrijke stap.

- *Nibud rapport en informatieverstrekking*

Door het lid Omtzigt is gevraagd naar een reflectie op het Nibud rapport, waaruit zou blijken dat deelnemers met een laag inkomen meer dan 80% van het bedrag ineens kwijt kunnen zijn door belastingen en het (terug)betalen van toeslagen. Daarnaast is door de leden van de fracties VVD en SP gevraagd naar de informatievoorschriften. In uw antwoord geeft u aan dat de regering erkent dat het niet in alle gevallen voor iedere deelnemer voordelig is om te kiezen voor het opnemen van een bedrag ineens, maar dat het opnemen van een bedrag ineens een vrijwillige keuze is. Het is daarom van groot belang dat deelnemers goed geïnformeerd worden en daarbij ook worden gewezen op de mogelijke nadelige effecten van het opnemen van een bedrag ineens. In uw beantwoording geeft u aan voornemens te zijn om hier werk van te zullen maken. Wij zijn in gesprek met vertegenwoordigers van de pensioenuitvoerders, de Belastingdienst, de Sociale Verzekeringsbank, het Nibud en de betrokken ministeries over hoe deelnemers het beste hierover kunnen worden geïnformeerd. Daarnaast wordt door Nibud een online tool ontwikkeld die werkenden inzicht geeft in keuzes rondom het moment van pensionering. Ook is met het Nibud gesproken over de uitkomsten van het rapport en de mogelijkheden om deelnemers goed te informeren over (de gevolgen van) keuzes bij pensionering.

- *Maatmensen*

De leden van de CDA-fractie hebben gevraagd om voor enkele 'maatmensen' inzichtelijk te maken wat de gevolgen van het onderhavige wetsvoorstel op de hoogte van het pensioen en het bedrag ineens, op de belastingheffing en op eventuele toeslagen zijn. Wij hebben daartoe een aantal rekenvoorbeelden opgesteld, waarin we ook de uitbetaling van het bedrag ineens op de ingangsdatum vergelijken met de uitbetaling in de maand januari volgend op de AOW-leeftijd. Zichtbaar wordt dan dat uitbetaling in januari resulteert in een lager verschuldigde te betalen belasting. Daarnaast geldt dat voor personen met een beperkt of gemiddeld inkomen sprake kan zijn van een negatief effect op het ontvangen bedrag aan zorgtoeslag en eventuele huurtoeslag. Voor AOW-gerechtigden met huurtoeslag heeft opname van een bedrag ineens mogelijk grotere gevolgen dan voor AOW-gerechtigden zonder huurtoeslag. Belangrijk op te merken bij deze maatmensenberekeningen is dat het slechts een illustratie betreft: de voorbeelden geven een indicatie van hoe het opnemen van een bedrag ineens kan uitpakken, waarbij veel variatie in de mogelijke scenario's denkbaar is die tot andere uitkomsten kan leiden.

- *Bedrag ineens als eindheffingsbestanddeel behandelen*

De leden van de fractie SGP en het lid Omtzigt vragen het bedrag ineens te behandelen als eindheffingsbestanddeel (net zoals de zorgbonus). In de beantwoording geeft u aan dat dit geen geschikt middel is om een aantal redenen. De koppeling met draagkracht wordt hiermee losgelaten, omdat dan een collectief gemiddeld tarief (budgetneutraal tarief 50%) gehanteerd wordt. Een dergelijke eindheffing is niet voor alle inkomensgroepen voordelig (niet voordelig voor de inkomensgroepen € 27.000 - € 60.000). Daarnaast kleven er uitvoeringstechnische bezwaren aan een dergelijke eindheffing op bedrag ineens, omdat niet voortgeborduurd kan worden op de reeds bestaande mogelijkheden van eindheffing. Een zorgbonus kwalificeert immers als loon uit tegenwoordige dienstbetrekking en een bedrag ineens als loon uit vroegere dienstbetrekking.

- *Inwerkingtredingsdatum*

De leden van de fracties van VVD, CDA en D66 hebben vragen gesteld over de inwerkingtredingsdatum van 1 juli 2023. In de aanbiedingsbrief laat u weten dat u voornemens bent de geplande ingangsdatum van het bedrag ineens uit te stellen naar 1 januari 2024. Door uitstel van de inwerkingtredingsdatum kunnen pensioenuitvoerders deelnemers tijdig informeren over de mogelijkheid van het opnemen van een bedrag ineens en de gevolgen daarvan en komt het de zorgvuldige behandeling in de Tweede Kamer ten goede.